

שכתוב לגבי ערכין שהם ניתנים לבדק הבית, ולמדים מזה רק לנדר דמים לבדק הבית ולא לקדשי מזבח.

ועוד מקשה אביי: במאי אוקימתה לברייתא? בקדשי מזבח. אימא סיפא של הברייתא: ולא עוד, אלא אפילו אמר ראש פרה זו הקדש אין להקדש אלא ראשה: אמאי? והרי ראויה להקרבה, וחלה בה קדושת הגוף, ותפשוט קדושה בכלה ואף שלא הקדיש אלא את ראשה.

ומוכיח כך אביי: מי לא תניא: האומר רגלה ה-א של בהמה זו עולה, יכול תהא כולה (67) עולה, ותיקרב? תלמוד לומר "כל אשר יתן ממנו

וקשה על רבה שאמר שאף מי שאינו בערכין, בדמים הוא נידון בכבודו (65).

ומשיב רבה: ולטעמיה, שהסיבה בפרה וחמור היא משום שאינם בערכין, עדיין תיקשי לך עבד שגם כן אין כולו קדוש, ואף דאיתיה בערכין כמבואר במשנה, ואין נידון בכבודו.

אלא אומר רבה, צריך לחלק כך: לא קשיא הא שאינו נידון בכבודו — מדובר בקדשי מזבח, שאמר ראש חמור או ראש עבד זה לדמי עולה. וזה שאמרנו נידון בכבודו בנודר דמיו, זה רק בקדשי (66) בדק הבית, כי דין נידון בכבודו נלמד מהפסוק "נפשות",

ומה שייך פשטה באופן כזה.

66. השער המלך [פ"ה מערכין] מקשה שבחולין [קלה] מבואר בגמרא שמי שהקדיש בהמה לבדק הבית ואמר שמקדיש חוץ מהגיזה אין הגיזה קדושה, והלא כאן מבואר בגמרא שהמקדיש לבדק הבית אבר שהנשמה תלויה בו נהיה הכל קדוש.

ולפי המבואר בהערה הקודמת מהשפת אמת אין זו קושיא, שדברי הגמרא כאן הם רק במתחייב דמים. אך שם מדובר במקדיש את גוף הבהמה ובזה קדוש רק מה שהקדיש.

67. עמד הגרי"ז, מהי הסברא שתהיה כולה עולה? וכתב, שאולי הכוונה היא שתפשוט הקדושה בכלה, גם באבר שאין הנשמה תלויה בו, וכדעת התנאים הסוכרים שגם בזה יש דין פשטה בכלה, כמובא בהמשך הברייתא.

עוד כתב לבאר, שבמסכת גיטין מבואר בגמרא שהמקדש אשה שהיא חצי שפחה וחצי בת חורין ואחר כך השתחררה לגמרי, יש דין "גמרי קידושין", שנהיית מקודשת לגמרי.

65. הקשה השפת אמת שלכאורה אין זה דומה כלל, שכל הדין של נידון בכבודו הוא רק כשנדר דמים ובזה הסברא ששיווי דבר שהנשמה תלויה בו הוא כדמי כולו. אך בברייתא כאן הרי מדובר כשהקדיש את גוף העבד והחמור ואם כן, ההקדש הוא שותף בהם ומגיע להקדש רק כפי חלקו.

והביא שהרמב"ם [פ"ה מערכין הי"ח] כתב: אבל בקשי בדק הבית האומר דמי ראש חמור זה או כבדו הקדש וכו' והוא דבר שהנשמה תלויה בו הרי זה חייב דמי כולו. עכ"ל.

הרי שהביא הרמב"ם את הדין לגבי חיוב דמים ולא לגבי מקדיש גופו של העבד והחמור.

אלא שדברי הרמב"ם תמוהים שהרי בברייתא כתוב שהקדיש את הראש ואילו הרמב"ם כתב שחייב דמים.

והגרי"ז רצה לפרש את הרמב"ם שיש כוונת קדושת דמים שמקדיש את החפץ ולא חל בחפץ שום קדושה אלא רק לענין שיהיה חיוב דמים על המקדיש. אך תמה שאם כן, מה קושיית הגמרא בהמשך שתתפשט הקדושה בכל הבהמה, והרי לא חל שום קדושה בגוף הבהמה

תמכר (69) לצורכי עולות [והקונה יקדיש את השאר ויקריבנה] ודמיה חולין, שהרי כל שאר הבהמה היא של המוכר חוץ שלא יקח מהקונה דמי אותו אבר שבה, שקדוש בקדושת (70) מזבח, ולא תופסת בו (71) מכירה כיון שאינו שלו. דברי רבי מאיר. רבי יהודה

לח' יהיה קודש". "ממנו" משמע שאם נותן אבר מן הבהמה להקדש, אותו האבר בלבד יהיה "קדש", ולא הבהמה כולה תהיה קדש! יכול תצא שאר (68) הבהמה לחולין, ת"ל "יהיה" בהוייתה תהא! דהיינו בקדושה. הא כיצד? הרי שתי הדרשות סותרות, אלא,

עצמה לעולה.

70. כאן מבואר שגם כשקדוש רק אבר אחד בבהמה הוא קדוש בקדושת הגוף ואין לו פדיון. אך בקידושין [ז ב] מבואר שבהמה של שני שותפים שהקדיש אחד מהם את חלקו היא קדושה רק קדושת דמים כיון שלא כל הבהמה קדושה.

ובאחייעזר [ח"ג נ"ו א'] תירץ, שבשותפים כיון ששאר הבהמה איננה של זה שהקדיש ואינו יכול להקדיש את כולה, לכן חל רק קדושת דמים. אך כשהבעלים של כל הבהמה מקדיש את האבר, כיון שבידו להקדיש את כולה חל עליה קדושת הגוף.

והגרי"ז [במכתבים בסוף ספרון] פירש, שבקידושין אין כוונת הגמרא שזו היא קדושת דמים כפשוטה, רק הכוונה היא שזה לא קדושת הגוף גמורה, מכיון שחצי בהמה אינה דבר הראוי להקרבה, אבל ודאי זוהי קדושת הגוף שלא מועיל בה פדיון.

71. כך פירש רש"י, שהאבר כיון שקדוש קדושת הגוף איננו תופס את דמיו. אך ברגמ"ה מפורש וכן דייק הגרי"ז ברמב"ם, שגם דמי האבר קדושים, ותמוה באמת שהרי זוהי בהמה תמימה שאין לה פדיון.

ותירץ הגרי"ז על פי דברי הגר"ח, שביאר, כי הטעם שהמוכר עולתו ושלמיו לא עשה כלום, הוא משום שהכפרה נשאת לראשון שהקדיש, והיא אינה עוברת לקונה, ולכן לא חלה המכירה. אבל אם היתה הכפרה עוברת לקונה, היתה

ואפשר לפרש, שזה היה הצד שהמקדיש רגל תהיה כל הבהמה קדושה משום דין "גמרי", שנגמרת הקדושה בכל הבהמה. ועל זה למדים מהפסוק שרק הרגל קדושה. והטעם הוא, ש"גמרי" יתכן רק כשחלות הדבר אינה יכולה להיות חלות שאינה גמורה, כמו במקדש חצי שפחה וחצי בת חורין, שלאחר שהשתחררה כולה נמצא שרק חצי אשה מקודשת לו, וכיון שלא תיתכן חלות קידושין בחצי אשה, לכן הם גמרי בה ככולה. אך בהקדש, שיש אפשרות שתהיה הקדושה רק באיבר אחד, לא נאמר הדין של "גמרי".

68. רגמ"ה פירש שהנידון שתצא לחולין הוא על שאר הבהמה, וביאר הגרי"ז, שלפי זה הלימוד מהפסוק "יהיה" בהוייתה תהא הוא, שכל הבהמה חל בה דין שלא תצא מידי מזבח אלא צריכה להמכר לצורכי עולות ולהקרב כולה עולה.

והגרי"ז פירש, שהנידון הוא שהרגל עצמה תצא לחולין על ידי פדיון ומשום שאין זו קדושת הגוף גמורה כשלא כל הבהמה קדושה, ולומדים מהפסוק "יהיה" שגם קדושת הגוף כזו אין לה פדיון.

69. הקשה הגרי"ז, הלא יש אפשרות להמתין עד שיהיה בה מום, ואז יוכלו לפדות את הרגל, ומדוע צריך דווקא למכור אותה לצורכי עולה.

ותירץ, שאולי יש בזה את הדין שהמקדיש תמימים לבדק הבית אינם יוצאים מידי מזבח לעולם, והוא הדין כאן, יש דין שתקרב הרגל

ורבי יוסי ורבי שמעון חולקים ואומרים: מניין לאומר רגלה של זו עולה שכולה עולה, שמתפשטת קדושת הגוף שחלה ברגלה לכל הבהמה, תלמוד לומר "כל אשר יתן ממנו לה' יהיה קדש" לרבות את כולה, שנעשית קודש, ואף שהקדיש רק "ממנו" ולא את כולה.

ומסיים אביי את קושייתו: ואפילו למאן דאמר [רבי מאיר] אין כולה עולה אלא רק אותו האבר שהקדיש, הני מילי היכא דאקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו כגון רגל, ובזה היא מחלוקתם, אבל דבר שהנשמה תלויה בו כגון ראש פרה דמיירי שהזכירה הברייתא למעלה, לפי כולם קדשה כולה, ומעתה קשה, שאם מדובר בקדושת מזבח למה אין להקדש אלא דמי ראשה? והרי צריך להיות שתתפשט הקדושה בכולה.

ומתירן רבה: לא קשיא. הא דין זה שפשטה קדושה בכולה הוא רק בקדושת הגוף, כגון שאמר ראש בהמה זו אקריב עולה. והא דתניא שאין למזבח אלא דמי ראשה מדובר בקדושת דמים. שלא הקדיש את האבר שיקרב הוא בעצמו אלא הקדישו רק לדמי עולה, והיינו שימכר ויקנו בדמיו עולה. ולא

נאמר הדין שפשטה קדושה בכולה רק בקדושת הגוף ולא בקדושת דמים.

ועוד מקשה אביי: והאמר [רבה עצמו] הוא דאמר: מקדיש איל זכר [שהוא עצמו ראוי ליקרב עולה] לדמיו, לקנות בכסף מכירתו בהמה אחרת לעולה, קדוש בקדושת הגוף והוא עצמו יקרב עולה. כי מכיון שחלה בו קדושת דמים שוב חלה בו קדושת הגוף, הואיל והוא ראוי בעצמו לקרבן. וכמו כן כשאמר ראש פרה לדמי עולה תקדש קדושת הגוף שהרי ראויה בעצמה למזבח, ואם כן חוזרת הקושיא למקומה שתתפשט הקדושה בכולה.

ומתירן רבה: לא קשיא. הא שאמר רבה שמקדיש לדמיו קדוש בקדושת הגוף זה דוקא דאקדיש כולה לדמים, שמיגו אחד הוא, מיגו שקדוש לדמים חלה בו גם כן קדושת הגוף. הא הברייתא שאין למזבח אלא דמי ראשה ומשום שחלה רק קדושת דמים מדובר דאקדיש חד אבר, ולא אומרים מיגו שקדוש אבר אחד חלה קדושה בכולה ומיגו שחלה קדושת דמים חלה גם כן קדושת הגוף. כי שני מיגו (72) לא אומרים.

מכירה.

ועוד הביא מרש"י בתמורה שכשהקדיש רגל ומכר את הבהמה לאחר שמקדיש את כולה, הרגל קריבה עבור הראשון שהקדיש ולא עבור הקונה, ואם כן, גם בשלמים שהם ממון בעלים לא תחול המכירה.

72. ותמה בעולת שלמה, שמכל מקום נאמר מיגו אחד, שמיגו שקדושה במקצת תתפשט הקדושה לכולה, ומדוע אין להקדש אלא דמי

המכירה חלה. ולפי זה, בהקדיש אבר אחד, והקונה מקדיש את שאר הבהמה, כיון שבזה הכפרה תהיה לקונה, שוב מועילה המכירה, וכיון שיש כאן מכירה, נתפסות המעות בקדושה, אף על פי שהאבר לא יצא לחולין, וכמו שמשמע ברמב"ם במקום אחר.

אך כתב הגרי"ז, שתירוץ זה אינו מספיק, שהרי כאן מדובר בעולה, שהיא איננה ממון בעלים, ואם כן, בכלל לא תיתכן מכירה. ורק בשלמים, שהם ממון בעלים, יתכן שתהיה

איבעיא לך, דבעי רבה: דמי ראשי לגבי מזבחה מהו? ואף שודאי לא שייכת קדושת הגוף באדם, והספק הוא אם יש דין נידון בכבודו אף בדמים למזבח ומשלם דמי כולו, או לא. והוא הדין במקדיש ראש בעל מום למזבח לדמים. [ולא מצד פשטה קדושה בכולה שהרי הוא רק קדושת דמים כיון שאינו ראוי להקרבה, אלא משום נידון בכבודו, שמקדיש דמי אבר שהנשמה תלויה בו נותן דמי כולו]. ושוב קשה הברייתא לעיל.

ומשיב רבה: כי איבעיא לך, מקמי דאשמעה להא מתניתא. השתא דשמעתה הא מתניתא שאין להקדש אלא דמי ראשה חזרתי בי ולא מיבעיא לך, ואין דין נידון בכבודו בקדשי מזבחה.

ועוד מקשה אביי: **מקדיש חד אבר נמי איבעי איבעיא לך! דבעי רבה: הקדיש אבר⁽⁷³⁾ לדמיו** — מהו שיתקדש בקדושת הגוף? ואם נפרש את הברייתא כתירוץ דלעיל הרי יש לפשוט את הספק ולהוכיח שלא חלה קדושת הגוף במקדיש אבר לדמיו.

ומתרץ רבה: כי איבעיא לך, אם קדוש בקדושת הגוף, במקדיש אבר תם לדמים. שהוא ראוי להקרבה. **הכא שמוכח בברייתא שאינו קדוש בקדושת הגוף מדובר בבעל מום שאינו ראוי למזבח. דומיא דחמור ברישא של הברייתא שגם הוא אינו ראוי למזבח.**

ועוד מקשה אביי: **בעל מום נמי איבעי**

ראשה.

וביאר העולת שלמה, שבקדושת דמים לחוד לא שייך פשטה קדושה בכולה אלא אם כן, על ידי שפושטת הקדושה בכולה זה נהיה קדושת הגוף, וכן לשון רש"י בביאור הספק הוא ששני מיגו יחד לא אומרים, והיינו שמיגו אחד תלוי בחבירו כי בקדושת דמים יש פשטה רק אם יהיה קדושת הגוף על ידי מיגו דנחתא קדושת דמים נחתא קדושת הגוף.

והוסיף הגרי"ז, שלומר מיגו אחד, מיגו דנחתא קדושת דמים באיבר תחול בו קדושת הגוף, גם לא יתכן, כי מיגו דנחתא זה רק כשהדבר ראוי להקרבה. אך כשהקדיש רק איבר אחד, שזה דבר שאינו ראוי להקרבה כמו שהוא, לא שייך מיגו דנחתא.

73. הרמב"ם [פ"ה מערכין הי"ד] מפרש שכל הספק הוא רק במקדיש איבר שאין הנשמה תלויה בו, אבל באיבר שהנשמה תלויה בו אם

הקדישו לדמים חלה קדושת הגוף בכל הבהמה. ולכאורה דבריו תמוהים, שהרי אפילו במקדיש קדושת הגוף איבר שאין הנשמה תלויה בו פוסק הרמב"ם שאין בזה פשטה קדושה בכולה, ומהו הצד להסתפק שמקדיש איבר זה לקדושת דמים שיהיה בזה פשטה קדושה בכולה.

וביאר הכסף משנה שבמקדיש איבר אחד לקדושת הגוף כיון שאינו ראוי להקריב [כפי שראוי לקדושת הגוף] לכן אין בזה פשטה קדושה בכולה. אך במקדיש לקדושת דמים הרי הוא ראוי להמכר ולהביא ממנו קרבן כדין קדושת דמים, ולכן יש צד שיהיה פשטה גם בדבר שאין הנשמה תלויה בו.

אך תמהו על הרמב"ם מסוגיא זו שמדובר במקדיש ראשה של פרה שהוא דבר שהנשמה תלויה בו, ואף על פי כן מבואר בגמרא שזה תלוי בספק של מקדיש איבר לדמיו.

חילוק אם זה למזבח או לבדק הבית, או דלמא לא אשכחן לגבי קדשי מזבח נידון בהישג יד, ואינו נפטר בפחות משויו.

תיקו.

בעי רב אשי: הקדיש שדה אחוזה [ואם לבדק הבית הקדיש, גזירת הכתוב היא שפודה בית זרע חומר שעורים בחמישים כסף, ואפילו אם שויו אלף זוז] לגבי שיקדשו דמיו למזבח – מהו? האם נאמר לא אשכחן שדה אחוזה דמיפרקא אלא בית זרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף, ואין חילוק אם זה למזבח או לבדק הבית, או דלמא לא אשכחן לגבי קדשי מזבח דמיפריק אלא בשויו, שהרי רק בהמות קרבות למזבח, ואם נפל בהן מום נפדות בשויון שהרי לא נתנה בהם התורה קיצבה לפדיונן וכמו כן נאמר גם לגבי שדה אחוזה.

ונשאר בתיקו.

גופא, בעי רבה: דמי⁽⁷⁴⁾ ראשי לגבי מזבח מהו? האם הוא נידון בכבודו, ומשלם דמי כולו, כדין מעריך אבר שהנשמה תלויה בו או אינו נידון בכבודו ונותן דמי חציו. [כי לא שייך שומא לראש בפני עצמו]. ומפרש את צדדי הספק: לא אשכחן בדמים בערכין ונדרים דאינו נידון בכבודו, וכמו שדורשים מ"נפשות", או דלמא לא אשכחן בעל מום לגבי מזבח שהוא קדוש לדמיו [ואדם הוא כבעל מום] דנידון בכבודו.

תיקו. [אך אחרי ששמע את הברייתא פשט את הספק כמובא לעיל].

בעי רבא: ערכי עלי לגבי שיקדשו הדמים למזבח, מהו? האם הוא נידון בהישג יד⁽⁷⁵⁾ כערכין לבדק הבית, [שאם אין משגת ידו לשלם את מלוא ערכו מעריכו הכהן כפי אשר תשיג ידו וכך משלם ודי בכך ואף אם יעשיר אח"כ פטור]. או אין נידון בהישג יד. ומפרש את צדדי הספק: מי אמרינן לא אשכחן בערכין דאין נידון בהישג יד ואין

מסתפקת הגמרא רק בדמי ראשי למזבח אם נידון בכבודו, שגם אם אינו נידון בכבודו מכל מקום חייב דמי ראשו ועיקר החיוב לא יתבטל.

74. כתב הרש"ש שכל ספק הגמרא הוא רק אם נידון בהישג יד, ומשמע שזה פשוט לגמרא ששיעור החיוב הוא כשיעור ערכין הקצוב בתורה, וכל הספק רק אם נידון בהישג יד.

אך בהמשך הגמרא אומרת או דילמא לא אשכחן לגבי מזבח דמיפרק אלא בשויו, ומשמע שהספק הוא גם בזה אם הוא בערך הקצוב בתורה או לפי שויו בשוק. אך בשיטה מקובצת מוחק מילים אלו וגורס לא אשכחן לגבי מזבח דנידון בהישג יד.

74. הקשו תוספות, מדוע הסתפקה הגמרא בדמי ראשי למזבח ולא באומר ערך ראשי למזבח אם חייב ערך כולו.

והגרי"ז תירץ, שהרי זה מבואר בהמשך הסוגיא שאם אמר ערכי למזבח חל החיוב, וכל הספק רק אם נידון בהישג יד כמו בערך לבדק הבית, והיינו שמה שנוגע לעיקר החיוב ודאי שחל ערך למזבח והספק רק לגבי השג יד שאין זה נוגע לעיקר החיוב רק כמה משלם כשהוא עני.

ואם כן, בערך ראשי למזבח ודאי שחייב ערך כולו, שאם לא ערך כולו הרי יהיה פטור לגמרי כי אין ערך לאיברים, ובמה שנוגע לעיקר החיוב הרי ערך למזבח הוא כמו ערך לבדק הבית, ולכן

מתניתין:

דבריו לבטלה, ולא תולים שהתכוון לדמים.

והוינן בה: כמאן אזלא הא דאמר רב גידל אמר רב: "האומר ערך כלי זה עלי [ובכלי אין דין ערכין] נותן דמיה"? ומשינין: כרבי מאיר שאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה, והרי יודע שאין ערך לכלי וגמר בלבו לשם דמים.

ומקשינן: פשיטא דכרבי מאיר אתיא, ולמה לו לומר זאת?

ומשינין: מהו דתימא אפילו כרבנן הדין כך, התם בפחות מבן חודש פוטרים רבנן משום שיש לומר שאף שאין אדם מוציא דבריו לבטלה, אפשר הוא דטעי וסבר כי היכי דאיתא ערכין לבן חודש, איכא נמי לפחות מבן חודש, ואין ראייה שלדמים נתכוון. אבל הכא, לגבי כלי, דליכא למיטעי, שהרי ודאי אדם יודע שאין ערך לכלי נאמר שאין אדם מוציא דבריו לבטלה וגמר ואמר לשם דמים,

פחות מבן חודש נידר, אם אמר אחר דמיו עלי, שהרי דמים כל שהם יש לו, אבל לא נערך, שלא נאמר חיוב ערך בפרשה אלא מבן חודש ומעלה.

גמרא:

תנו רבנן: המעריך פחות מבן חודש רבי מאיר אומר נותן דמיו כפי שנמכר בשוק, וחכמים אומרים לא אמר כלום. והיינו כמתניתין.

ומפרשים במאי קמיפלגי? רבי מאיר סבר אין אדם מוציא דבריו לבטלה, והרי יודע⁽⁷⁶⁾ שאין ערכין לפחות מבן חודש⁽⁷⁷⁾, וגמר ואמר לשם דמים ונדר הוא, ואף שהוציא בפיו לשון ערך, הולכים אחרי כוונת הלב⁽⁷⁸⁾ שהיא לדמים. ורבנן סברי אדם מוציא

76. לא נאמר שהתכוון באמת לערך לכשיהיה בן חודש.

77. התוספות לומדים שחיוב דמים חל בלב, כי כפה הרי אמר ערך ולא דמים, והקשו התוספות מהדין שהמתכוון לומר תרומה ואמר מעשר לא אמר כלום, ולמה לא תחול תרומה שלזה התכוון בלבו, וכמו כאן שחל החיוב דמים שהתכוון בלבו אף על פי שבפה אמר ערך.

ותירצו התוספות, שאין הכי נמי שבאומר מעשר במקום תרומה חלה תרומה כפי שרוצה בלב, ועוד תירצו, [כמו שביאר בעולת שלמה את דבריהם] שכאן הדיבור אינו סותר את המחשבה והוא חושב שבאמירת ערך עלי חל חיוב דמים, מה שאין כן שם שאמר בטעות מעשר וזה סותר את מחשבתו שיהיה תרומה.

76. כתב השפת אמת שלפי זה כשאינו יודע שהוא פחות מבן חודש אינו חייב כלום, כי הוא התכוון אז לערך ועל פחות מבן חודש לא חל ערך.

אך כתב שבתוספות מכואר לא כך. שכתבו, שגם כשאנו יודע שלא חל ערך על פחות מבן חודש חל חיוב דמים. ואם כן, הוא הדין כשאנו יודע שהוא פחות מבן חודש יחול חיוב דמים.

77. המהרי"ט אלגאזי [בכורות פ"ח אות ע"ו ו'] מסתפק אם אפשר להעריך פחות מבן חודש לכאשר יהיה בן חודש. וכתב שחל הערך כשיהיה בן ל' יום כיון שהזמן עובר ממילא.

ותמה אם כן, מה טעמו של רבי מאיר שהמעריך פחות מבן חודש חל חיוב דמים כי אדם יודע שאין ערך לפחות מבן חודש, ומדוע

שכן ששייך בו טעם זה.

והוינן בה: **כמאן אזלא הא דאמר רבה בר יוסי אמר רב ואמרי לה אמר רב ייבא בר יוסי אמר רב: "המקדיש בהמת חבירו נותן דמיה?"** ומשיב, **כמאן כר"מ** הסובר שאין אדם מוציא דבריו לבטלה והוא הדין בזה שאדם יודע שאין הקדש חל על דבר שאינו⁽⁸⁰⁾ שלו וגמר ואמר לשם דמים.

ופריך: **הא אמרה רב לשיטת רבי מאיר חדא זימנא! דאמר רב גידל אמר רב: האומר ערך כלי זה עלי נותן דמיו ולמה לו לחזור ולשנותה?**

ומשנינן: **מהו דתימא התם בכלי הוא ששייך טעמו של רבי מאיר, יודע שאין ערך לכלי הנמר ואמר לשם דמים, אבל בהמה של חבירו דבת מיקדש היא ובעלים יכול להקדיש את גופה, איבא למימר דהכי קאמר המקדיש: אי אמינא ליה למרה שימכרנה לי**

קמ"ל שטעמם של רבנן לא משום שטועה, אלא שסוברים שאדם מוציא את דבריו לבטלה, וממילא חולקים גם לגבי כלי. ורב גידל הוא כדעת רבי מאיר.

ועוד מקשה: **ולרבי מאיר, שכשיטתו נאמרו דברי רב גידל, הרי פשוט שבכלי נותן את דמיו, שכל שכן שגמר לשם דמים, שהרי אין לומר שטעה, ולמאי איצטריך לו לרב גידל לומר זאת?**

ומשנינן: **מהו דתימא טעמא דר' מאיר התם לא משום שגמר לשם דמים אלא משום גזירה הוא. דגזר פחות מבן חודש אטו בן חדש. ואם נפטור פחות מבן חדש, יש לחשוש שגם בכך חדש יבוא לפטור⁽⁷⁹⁾. אבל הכא בכלי דליכא למיגזר שמא יטעו בין כלי לאדם נאמר שאינו חייב, קמ"ל דטעמא דר"מ לא משום גזירה הוא אלא משום דאין אדם מוציא דבריו לבטלה. לא שנא הכא לגבי פחות מבן חודש ולא שנא הכא בכלי שכל**

80. ואף על פי שאלו הם דברי רבי מאיר הסובר שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם, ומבואר בגמרא בבבא בתרא שלדעת רבי מאיר אם מוכר שדה זו לכשיקנה אותה חלה המכירה, ואם כן, הוא הדין יכול להקדיש מהיום את הבהמה לכשיקנה אותה.

ותירץ בעולת שלמה, שהרי רבי מאיר שאומר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם זה רק בדבר שרגיל לבוא כמו פירות דקל שרגילים לצמוח, ובגמרא בבבא בתרא מדובר שכבר דיבר עם הבעלים שימכור לו את הקרקע וזה דבר שעתידי להיות שלו ולכן יכול למוכרו. אך כאן מדובר שעדיין לא דיבר עם הבעלים שימכור לו את הבהמה ואין זה דבר שעתידי להיות שלו ומודה רבי מאיר שאינו יכול להקדישו.

ובטורי אבן בחגיגה הקשה מעצמו מדוע במתכוון לומר תרומה ואמר מעשר לא חלה תרומה והרי תרומה חלה במחשבה, וחידש הטורי אבן שכאשר רוצה שיהיה על ידי דיבור שוב לא חל במחשבה בלי דיבור, וכאן הרי רצה שיהיה דיבור ובסוף לא היה דיבור כיון שטעה, וצייץ העולת שלמה, שזה לא כתירוץ הראשון כאן בתוספות שבאמת חלה תרומה באופן זה.

79. ולכן גוזרים שיהיה חייב דמים, ולכאורה גם בזה נחשוש שיבואו לומר שגם מעריך בן חודש חייב דמים ולא ערכין.

וביאר בעולת שלמה, שכאשר יבוא לכהן הרי ישאל אותו הכהן אם הנערך בן חודש או פחות ויגבה ממנו כפי הדין.